

Veel gestelde vragen en antwoorden

Alle inwoners voor het betreffende aandachtsgebied ontvingen op 11 januari van de gemeente een brief. In dit gebied is de kans op een verhoogde concentratie dioxine het grootst.

De vragen en antwoorden hieronder zijn in samenwerking opgesteld door Veiligheidsregio Drenthe, GGD Drenthe, LTO Noord en het RIVM.

Deze gaan over:

- gezondheid;
- de metingen;
- land- en tuinbouw;
- de alarmering en informatievoorziening.

Voor vragen kunt u mailen met milieugezondheid@ggddrenthe.nl.

Gezondheid

Wat is dioxine?

Dioxines zijn stoffen die soms vrijkomen bij (vuil)verbranden. Van nature komt dioxine overal voor, in kleine hoeveelheden. Het zit bijvoorbeeld in de (water)bodem, in de lucht, in sigarettenrook, in uitlaatgassen en in voedsel.

Hoe krijg je dioxine binnen?

Veruit de meeste dioxine krijg je via voedsel binnen. Dioxine zit voornamelijk in het vet van dierlijke producten, zoals vlees, zuivel en vis. Het zit ook relatief veel in eieren van eigen kippen, boerenkool en schapenlever.

Wat is het gezondheidsrisico?

In grote hoeveelheden kan dioxine gevaarlijk zijn. Dioxine kan dan kankerverwekkend zijn en de hersenontwikkeling, weerstand en de vruchtbaarheid verminderen. Deze hoeveelheden krijg je alleen binnen als er sprake is van bijvoorbeeld moedwillige vergiftiging of de ontploffing van een fabriek.

Wat is het gebied met de grootste kans op blootstelling aan dioxine?

Op het kaartje onderaan dit document ziet u het aandachtsgebied. Deze is bepaald aan de hand van de windrichting en -kracht, meldingen van inwoners, de metingen en ervaring van het RIVM en heeft een ruime marge.

Heeft u hier de afgelopen week wel eieren en groente uit eigen tuin gegeten?

Dan geeft dit geen verhoogd risico. Het gezondheidsrisico gaat vooral om de inname over langere termijn. Omdat nu bekend is dat er mogelijk verhoogde waarden van dioxine zijn in het aandachtsgebied, geven we het advies om alleen geschilde groenten of die uit de kas te eten. Dit is omdat dioxine vettig is en daardoor niet goed afgespoeld kan worden.

Zie volgende pagina's: dit document bestaat uit 4 pagina's.

In het algemeen kunt u uw dioxine inname verminderen door:

Dioxine-houdende producten met mate te gebruiken:

- (half)volle melk, boter, room, kaas, spek, worst, vet vlees, vette vleeswaren, plantaardige olie;
- vette vis, zoals paling, makreel, haring en zalm;
- eieren van hobbykippen die buiten lopen (vanaf 200 kippen worden eieren verplicht gecontroleerd op dioxine) – [meer informatie, klik hier](#);
- boerenkool;
- schapenlever.

Waarom is het advies (pluim)vee voorlopig binnen te houden?

Dioxine hoopt zich op in het vet van dieren. Vandaar het advies om grazend vee en kippen (die pikken op de grond) voorlopig binnen te laten. Wanneer de melk, het vlees of de eieren van deze dieren in onze voedselketen komen, krijgen wij als consumenten ook meer dioxine binnen. Voor land- en tuinbouwbedrijven zijn hier daarom strenge normen voor, waarop het NVWA controleert.

Wat betekent dit voor (bijvoorbeeld) paarden die buiten hebben gestaan?

Gras bevat altijd wat dioxine. De hoeveelheid varieert gedurende het jaar. In de winter is de concentratie hoger, omdat het gras niet groeit en de dioxine daardoor minder verdunt. Paarden (bijvoorbeeld) krijgen in de winter als ze buiten grazen dus ook wat meer dioxine binnen. De metingen die nu gedaan zijn, zijn iets hoger dan de gemiddelde winterwaarden. Het advies voor het stoppen met begrazen geldt vooral voor de dieren in de voedselketen, omdat hier strengere eisen voor gelden. Maakt u zich zorgen over uw dieren, dan kunt u het beste even contact opnemen met de dierenarts.

Wat is 'voorlopig'? Heeft de regen de dioxine niet al weggespoeld?

Nee, dat kan niet. Dit is omdat dioxine vettig is en daardoor niet snel goed weggespoeld wordt door regen. Het RIVM geeft aan "dat zij geen wetenschappelijke onderbouwing kunnen geven voor de tijd die dit kost. Maar uit onze ervaring [van de RIVM] blijkt dat de meeste stoffen na twee weken wel verdund zijn." Dat zou *particulieren* met dieren die niet voor consumptie worden gebruikt een richtlijn kunnen geven. LTO Noord is in gesprek met Attero over mogelijk aanvullend onderzoek voor land- en tuinbouwbedrijven. Voor deze bedrijven adviseert het RIVM voorzichtigheid, omdat hiervoor een strenge norm geldt. Bij vragen kunnen zij terecht bij LTO Noord: www.ltonoord.nl.

Hoe schadelijk is het wanneer ik rook heb ingeademd?

Het is altijd belangrijk om zoveel mogelijk uit de rook te blijven. Gelukkig doen mensen dat van nature al, omdat het ook heel onprettig is. Toen er nauwelijks meer rook van de brand af kwam, bleef er wel geuroverlast. De hoeveelheden in de lucht zijn dan niet meer schadelijk.

Bij het inademen van rook, kunt u last hebben van hoesten, een geïrriteerde keel, prikkeling van de ogen en/of de bovenste luchtwegen of hoofdpijnklachten. In de meeste gevallen gaan deze klachten, zodra u uit de rook bent, vanzelf over, omdat ons lichaam snel herstelt. Kans op blijvende gezondheidsschade is dan onwaarschijnlijk. Blijven de gezondheidsklachten wel aanhouden, dan kunt u voor de zekerheid contact opnemen met de huisarts.

Uit onderzoek onder *brandweerpersoneel* is gebleken dat bij herhaalde of langdurige blootstelling aan rook waarschijnlijk de kans op longkanker toeneemt. Het is echter niet erg waarschijnlijk dat je als *burger* zo frequent (meerdere keren per jaar) aan rook wordt blootgesteld.

Geldt dit ook voor (bijvoorbeeld) mijn paarden?

Waarschijnlijk wel, maar dit is niet onze expertise. Maakt u zich hier zorgen over, dan kunt u het beste even contact opnemen met de dierenarts.

Metingen

Hoe kunnen de metingen van de brandweer van zaterdag anders zijn dan die van het RIVM?

De brandweer meet op een andere manier dan het RIVM.

- Hoe meet de brandweer?

De brandweer meet *in de lucht* naar verhoogde waarden van gevaarlijke stoffen om te achterhalen of er een *acuut* gezondheidsrisico bestaat en daarnaar te kunnen handelen. Er is tijdens deze brand geen acuut gezondheidsrisico geweest, ook omdat de brandweer adviseerde om ramen en deuren te sluiten. Rook is namelijk altijd schadelijk.

- Hoe meet het RIVM?

Voor de effecten op *langere termijn* (na het incident) neemt het RIVM monsters *van de neerslag* van de rook. Dit is een snel, indicatief onderzoek om te achterhalen of er verhoogde waarden van gevaarlijke stoffen aanwezig zijn. Het RIVM vergelijkt de waarden in het gebied met een referentiewaarde buiten het gebied. De duidelijke verschillen met de referentiewaarde geven aanleiding om inwoners en bedrijven te informeren en hen te adviseren wat te doen.

Inwoners zagen afgelopen weekend al plastic deeltjes liggen. Wat is het verschil met dioxine?

Tijdens de brand worden deeltjes door de hitte van de rook verspreid. De brandweer meet in de lucht en kijkt in het gebied nabij de brand of er deeltjes op de grond te zien zijn. Al snel meldden inwoners dat er materiaal in bijvoorbeeld tuinen terecht is gekomen. Door de hitte van de rook (hete lucht gaat omhoog) kan de neerslag verder komen. Deze zichtbare deeltjes geven geen verhoogd gezondheidsrisico, omdat dit niet door het lichaam wordt opgenomen. Dioxine is een ander, veel kleiner, niet zichtbaar verbrandingsproduct wat met de rook van de brand neerslaat op gras en gewassen. Het risico hiervan is dat dit via het (pluim)vee in de voedselketen komt. Het is een vette stof, zodat het moeilijk te verwijderen is van gras en gewassen.

Land- en tuinbouw

Wat betekent dit op langere termijn voor mijn (pluim)vee?

Dit moet blijken uit vervolgonderzoek. Hier zijn LTO Noord en Attero op dit moment over in gesprek. Bij vragen kunt u terecht bij LTO Noord: www.ltonoord.nl.

De alarmering en informatievoorziening

Waarom is er geen luchtalarm afgegaan en eerder geadviseerd uit de rook te blijven?

Tijdens de brand deed de brandweer in de omgeving metingen naar verhoogde waarden van gevaarlijke stoffen in de lucht. Hieruit bleek geen acuut gevaar. Daarnaast zou de inzet van een alarmeringsmiddel als het luchtalarm weinig toevoegen, omdat in de nacht iedereen al binnen is.

Omdat de brand zo groot was en de rook daardoor heel heet, ging de rook in de nacht ook meer omhoog. Later, toen de brand beperkter was, de rook minder heet werd en daardoor beter waarneembaar was in de omgeving, gaf de brandweer het advies ramen en deuren te sluiten. Dit gaat via de media, zodat we zo snel mogelijk zoveel mogelijk mensen bereiken. Dit is namelijk meestal de eerste plek waar mensen op zoek gaan naar informatie.

Zaterdag werd de kans op gezondheidsrisico's op de langere termijn niet verwacht. Hoe kan dat?

Dioxinen kunnen met name ontstaan bij verbrandingsprocessen van grotere hoeveelheden chloorhoudende en koolstofhoudende materialen. Bij deze brand ging het om PMD afval. Bij de verbranding hiervan verwacht je geen verhoogde dioxine waarden. Voor de zekerheid is de RIVM gevraagd onderzoek te doen.

Waarom kwam de brief pas op vrijdag?

De aanleiding van de brief is de rapportage van het RIVM, waaruit blijkt dat er verhoogde concentraties dioxines in het gebied zijn. Deze metingen, analyse en interpretatie duren gebruikelijk een kleine week. Het rapport was er in dit geval donderdag, aan het eind van de middag. Gelijk donderdagavond is de brief voorbereid en de verzending georganiseerd.

Indicatie van gebied waarin kans op verhoogde concentratie het grootst is

